

Warszawa, 11 stycznia 2001 r.

Opinia prawna
w sprawie wniosku Zarządu Głównego Ogólnopolskiego Związku
Zawodowego Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej, skierowanego do
Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt K.37/2000)

Stosownie do zlecenia z dnia 5 grudnia 2000 r. uprzejmie przedstawiam następującą opinię w sprawie wniosku Zarządu Głównego Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej z dnia 10 października 2000 r. o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją art. 17 i art. 66 ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 1991 r. nr 8, poz. 81 z późn. zm.).

1. Zdaniem Wnioskodawcy, zaskarżone przepisy są niezgodne z art. 17 Konstytucji, ponieważ przepis ten nie upoważnia ustawodawcy do ustanawiania obowiązku przynależności „do danego samorządu zawodowego wszystkich osób, które posiadają dyplom zaświadczący o uzyskaniu kwalifikacji w danym zawodzie”. Według wniosku, ustanowiony obowiązek powoduje sprzeczność między ideą samorządności korporacji zawodowej a dyscypliną służbową obowiązującą pracowników administracji rządowej. Dotyczy to lekarzy weterynarii będących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej.

Wnioskodawca dalej wywodzi, że obowiązkowa przynależność do samorządu zawodowego (okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej) powoduje ten skutek, że lekarz weterynarii zatrudniony w Inspekcji Weterynaryjnej bądź w innym urzędzie jako członek korpusu służby cywilnej, który dopuścił się przewinienia zawodowego lub służbowego, będzie odpowiadać za ten sam czyn przed sądem lekarsko-weterynaryjnym oraz przed komisją dyscyplinarną urzędu.

2. Zarzut niekonstytucyjności zakwestionowanych przepisów jest, moim zdaniem, bezzasadny z następujących względów:

1) art. 17 ust. 1 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii (...) nie daje podstaw do twierdzenia, że każdy lekarz weterynarii, który posiada dyplom uprawniający go do wykonywania zawodu, jest obowiązany należeć do samorządu zawodowego. **Z dyspozycji tego przepisu wynika bowiem, że jeśli osoba, posiadająca prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii nie zamierza wykonywać tego zawodu w ogóle bądź w najbliższej przyszłości, to nie jest ona obowiązana do uzyskania wpisu do rejestru członków okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej. Obowiązek uzyskania wpisu do rejestru powstaje wtedy, gdy lekarz weterynarii zamierza wykonywać zawód na terenie danej okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej.** Realizacja tego obowiązku powinna nastąpić **przed podjęciem wykonywania zawodu** na tym terenie. W przypadku wykonywania zawodu na obszarze działania dwóch lub więcej okręgowych izb lekarsko-weterynaryjnych, lekarz weterynarii podlega wpisowi do rejestru członków wybranej przez siebie izby (art. 17 ust. 4 ustawy);

2) powyższa interpretacja art. 17 ust. 1 ustawy znajduje potwierdzenie w przepisach art. 17 ust. 2 i 3. Zgodnie z art. 17 ust. 2, do rejestru członków okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej wpisuje się lekarzy weterynarii, którzy spełniają łącznie obydwa warunki, to znaczy posiadają prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii oraz zamierzają wykonywać zawód na obszarze działania izby. Jeżeli zaś lekarz weterynarii spełnia tylko pierwszy warunek, lecz nie wykonuje zawodu, może on być wpisany do rejestru członków izby na swój wniosek. W tym przypadku przynależność do samorządu zawodowego jest więc dobrowolna;

3) analogiczną wykładnię należy odnieść do zaskarżonego art. 66 ustawy. Przepis ten bowiem stanowi, że do rejestru członków okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej zostają **z urzędu wpisani tylko ci lekarze weterynarii, którzy w dniu wejścia w życie posiadali uprawnienia do wykonywania zawodu na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów i zawód ten wykonywali na obszarze działania izby.** Wpis z urzędu nie dotyczy zatem lekarzy weterynarii, którzy w dniu wejścia w życie ustawy z różnych przyczyn nie wykonywali zawodu.

Treść zaskarżonych przepisów uprawnia więc do stwierdzenia, że lekarz weterynarii, który definitywnie **zaniechał** wykonywania zawodu z powodu przejścia do pracy w organie rządowym w charakterze urzędnika na stanowisku nie

wymagającym kwalifikacji lekarza weterynarii **nie jest obowiązany do zachowania członkostwa** samorządu zawodowego. Powołując się na art. 17 ust. 2 ustawy może on wykazać, że nie spełnia warunku drugiego, a zatem nie powinien figurować w rejestrze członków okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej.

Obowiązek, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy, istnieje natomiast w przypadku, gdy lekarz weterynarii, zatrudniony jako urzędnik państwowy na stanowisku nie wymagającym kwalifikacji, o których wyżej mowa, wykonuje ten pierwszy zawód, za zgodą dyrektora generalnego urzędu, jako dodatkowe zatrudnienie bądź zajęcie zarobkowe (art. 72 ustawy o służbie cywilnej). W takim przypadku ponosi on odpowiedzialność dyscyplinarną jako urzędnik bądź pracownik służby cywilnej za naruszenie obowiązków członka korpusu służby cywilnej (art. 106 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej), a jako lekarz weterynarii – za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii weterynaryjnej oraz za naruszenie przepisów o wykonywaniu zawodu lekarza weterynarii (art. 45 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii...).

Zbieg odpowiedzialności dyscyplinarnej może wystąpić także w przypadku lekarza weterynarii wykonującego pracę na stanowisku wymagającym kwalifikacji lekarza weterynarii, określonym w odrębnych przepisach. Zgodnie z dyspozycją art. 1 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii (...), tego rodzaju praca jest uważana za wykonywanie zawodu lekarza weterynarii. Do kategorii stanowisk wymagających kwalifikacji lekarza weterynarii należą przede wszystkim stanowiska organów Inspekcji Weterynaryjnej (art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej – Dz. U. z 1999 r. nr 66, poz. 752). Tego rodzaju kwalifikacje mogą być wymagane również od innych pracowników Inspekcji Weterynaryjnej, wykonujących ustawowe zadania (zob. art. 44 ust. 7 wyżej cyt. ustawy).

Przepis art. 69 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej stanowi, że członek korpusu służby cywilnej **przy wykonywaniu obowiązków służbowych** nie może kierować się interesem jednostkowym lub grupowym. Zawarta w tym przepisie dyrektywa postępowania urzędnika, w tym także posiadającego prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii, nie pozostaje w sprzeczności z art. 10 ust. 2 pkt 10 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii (...), który wymienia, jako jedno z zadań samorządu, występowanie w obronie interesów indywidualnych i zbiorowych członków izb lekarsko-weterynaryjnych. Wspomniana dyrektywa dotyczy bowiem tylko czynności

wykonywanych w ramach obowiązków służbowych. Nie ma natomiast przeszkód prawnych, aby lekarz weterynarii będący członkiem korpusu służby cywilnej uczestniczył w realizacji zadań samorządu lekarzy weterynarii, w tym również zadań określonych w art. 10 ust. 2 pkt 10 ustawy.

Obligatoryjna przynależność lekarza weterynarii, zatrudnionego w organie administracji rządowej, do samorządu zawodowego lekarzy weterynarii znajduje uzasadnienie w dyspozycji art. 17 ust. 1 Konstytucji. Skoro bowiem zadaniem samorządu zawodowego jest sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem określonego ustawowo zawodu, to członkostwo osób (wykonujących dany zawód) w strukturze samorządowej jest warunkiem koniecznym należytej realizacji tego zadania.

Reasumując należy stwierdzić, że zakwestionowane przez Wnioskodawcę przepisy nie pozostają w sprzeczności z art. 17 ust. 1 Konstytucji, który uprawnia ustawodawcę do tworzenia samorządów zawodowych, reprezentujących osoby wykonujące zawody zaufania publicznego. Niewątpliwie zawód lekarza weterynarii należy do kategorii zawodów zaufania publicznego. Obowiązkowa przynależność osób wykonujących ten zawód do okręgowych izb lekarsko-weterynaryjnych nie narusza więc postanowienia art. 17 ustawy zasadniczej.

Sporządził: Witold Pawełko